Ceza Bölümü 2010/40 E. , 2010/40 K.

- 5275 SAYILI YASA'NIN 98. MADDESI UYARINCA LEHE OLAN HÜKÜMLER
  - CEZA MUHAKEMESİ KANUNU (5271) Madde 231

"İçtihat Metni"

Davacı : K.H.

Sanık : M.A.

OLAY : Sivil kişi sanık M.A.'ın, 31.3.1995–17.6.2003 tarihleri arasında bakaya suçunu işlediği ileri sürülerek, eylemine uyan 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun 63/1-A. maddesi uyarınca cezalandırılması istemiyle açılan kamu davasında, 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nce, sanığın bir milyar yüz elli beş milyon yedi yüz bin TL. ağır para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin verilen hükmün, 28.11.2006 tarihinde 900 YTL adli para cezası olarak uyarlanmasına karar verilmiş, verilen karar kesinleşmiştir.

Hükmün, infazı için Askeri Savcılığa gönderilmesinden sonra, 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca, hükümlü hakkında 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 562. maddesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesinin beşinci ve ondördüncü fıkralarında lehe düzenlemeler olduğundan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 98. maddesi gereğince ilk hükmü veren askeri mahkemeden durumun değerlendirilerek ek karar verilmesi istenmiştir.

7. KOLORDU KOMUTANLIĞI ASKERİ MAHKEMESİ: 11.3.2008 gün ve E:2004/1063, K:2008/811 Müt. sayıyla, sanığın suç tarihinde sivil kişi olması ve 5530 sayılı Kanun'la 353 sayılı Kanun'da yapılan değişiklik nedeniyle sanığı yargılama görevinin adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, temyiz edilmeyen karar kesinleşerek, dava dosyası, Ömerli Sulh Ceza Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

ÖMERLİ SULH CEZA MAHKEMESİ: 14.1.2010 gün ve E:2008/67, K:2010/7 sayıyla, 5728 sayılı Yasa'nın geçici 1/2. maddesi uyarınca yargılamanın askeri yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle itiraz yolu açık olmak üzere görevsizlik kararı vermiş, dava dosyası, Ömerli Cumhuriyet Başsavcılığı'nca, Mahkememize gönderilmiştir.

Mahkememize gönderilen dava dosyasında, Uyuşmazlık Mahkemesi'nce 5.4.2010 gün ve E:2010/17, K:2010/17 sayılı karar ile adli yargı yerince verilen görevsizlik kararı kesinleşmeden dava dosyası Mahkememize gönderildiğinden, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1 ve 14. maddesinde belirtilen koşullar oluşmadığından, aynı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yöntemine uygun bulunmayan başvurunun reddine karar verilip dosyanın Mahkemesine gönderilmesinden sonra, dosyadaki eksiklik giderilip, adli yargı yerince verilen görevsizlik kararı kesinleştirilerek dava dosyası, Ömerli Cumhuriyet Başsavcılığı'nca, Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler; Ali Cengiz ÖZBEK, Ramazan ÖZKEPİR, Ahmet DURU, Bilgin AK, Y. Sezai KARAA, Ersun ÇETİN'in, katılımlarıyla yapılan 04.10.2010 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Yapılan incelemede, usule ilişkin işlemlerde 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş Ve İşleyişi Hakkında Kanun'da belirtilen süre ve biçim yönünden bir eksiklik görülmediği, askeri ve adli yargı yerleri arasında Yasa'nın 14. maddesinde öngörüldüğü biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu anlaşıldığından, esasın incelen-mesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim G. Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözü-münde askeri yargı yerinin görevli olduğu yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ'nin askeri yargı, Askeri Yargıtay Başsavcı Yardımcısı Birol DİNLER'in davanın çözümünün askeri yargı yerinin görev alanına girdiğine ilişkin yazılı ve sözlü açıklamaları dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dosyanın incelenmesinden, sanık M.A.'ın, 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nce yapılan yargılaması sonucunda, Askeri Ceza Kanunu'nun 63/1-A maddesi uyarınca sonuçta 900 (dokuz yüz) Yeni Türk Lirası adli para cezasıyla cezalandırılmasına karar verildiği, kararın kesinleştiği, 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca 11.2.2008 gün ve 2006/883 İlm. sayılı yazı ile, 5728 sayılı Yasa'nın 562. maddesi ile 5271 sayılı Yasa'nın 231. maddesinde yapılan değişiklik nedeniyle, hükümlü hakkında ek karar istendiği anlaşılmıştır.

5728 sayılı Yasa'nın 562. maddesinde, "4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan " bir yıl" ibaresi "iki yıl" olarak, maddenin ondördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(14) Bu maddenin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, Anayasanın 174 üncü maddesinde koruma altına alınan inkılâp kanunlarında yer alan suçlarla ilgili olarak uygulanmaz",

5271 sayılı Yasa'nın 5560 sayılı Yasa'yla değişik 231. maddesinin 5. fıkrasında da, "Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukuki sonuç doğurmamasını ifade eder" denilmektedir.

Ceza Hukuku ilkelerine göre, suçtan sonra yürürlüğe giren fail lehine yasa, hükümde ve infaz aşamasında dikkate alınmalıdır. Bu duruma ilişkin hükümler 5252 sayılı Yasa'nın 9. ve 5275 sayılı Yasa'nın 98 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir.

5252 sayılı "Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun"un, "Lehe olan hükümlerin uygulanmasında usul" başlığı altında düzenlenen 9. maddesinde:

"(1) 1 Haziran 2005 tarihinden önce kesinleşmiş hükümlerle ilgili olarak, Türk Ceza Kanununun lehe olan hükümlerinin derhal uygulanabileceği hallerde, duruşma yapılmaksızın da karar verilebilir.

(2) Birinci fıkra hükmü, 1 Haziran 2005 tarihinden önce verilip de Yargıtay tarafından lehe olan hükümlerin uygulanması hususunda değerlendirme yapılması gerektiği gerekçesiyle bozularak mahkemesine gönderilen hükümler hakkında da uygulanır.

(3) Lehe olan hüküm, önceki ve sonraki kanunların ilgili bütün hükümleri olaya uygulanarak, ortaya çıkan sonuçların birbirleriyle karşılaştırılması suretiyle belirlenir";

5275 sayılı "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun"un, " Mahkûmiyet hükmünün yorumunda veya çektirilecek cezanın hesabında duraksama" başlığı altında düzenlenen 98. maddesinde:

"Mahkûmiyet hükmünün yorumunda veya çektirilecek cezanın hesabında duraksama olursa, cezanın kısmen veya tamamen yerine getirilip getirilemeyeceği ileri sürülür ya da sonradan yürürlüğe giren kanun, hükümlünün lehinde olursa, duraksamanın giderilmesi veya yerine getirilecek cezanın belirlenmesi için hükmü veren mahkemeden karar istenir."

hükmü yer almıştır.

Açıklanan genel düzenlemeler dışında ayrıca 5728 sayılı Yasa'nın Geçici 1. maddesinde de, "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yargıtay ilgili ceza dairesinde bulunan dosyalar hakkında bu Kanunun lehe hükümlerinin derhal uygulanabileceği hallerde, usule aykırılık bulunmadığı takdirde, dosya esastan incelenmek, acele işlerden sayılmak ve Türk Ceza Kanununun 7 nci maddesi dikkate alınmak suretiyle karar verilir.

Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce kesinleşmiş ve infaz edilmekte olan mahkumiyet kararları hakkında, lehe kanun hükümleri, hükmü veren mahkemece 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 98 ila 101 inci maddeleri dikkate alınmak ve dosya üzerinden incelenmek suretiyle belirlenir. Ancak, hükmün konusunun herhangi bir inceleme, araştırma, delil tartışması ve takdir hakkının kullanılmasını gerektirmesi halinde inceleme, duruşma açılmak suretiyle yapılabilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kesin hükümle sonuçlanmış olan davalarda lehe hükmün belirlenmesi ve uygulanması amacıyla, yapılan yargılama bakımından dava zamanaşımı hükümleri uygulanmaz.

İşbu Kanun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle kesinleşmemiş olmakla beraber hükme bağlanmış olan dosyalarda uzlaşma kapsamının genişlediğinden bahisle bozma kararı verilemez". denilmektedir.

Sanığın suç tarihinde sivil kişi olması nedeniyle, 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu'nun asker olmayan (sivil) kişilerin askeri mahkemelerde yargılanma koşullarını belirleyen maddeleri ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 3. maddesi yönünden değerlendirme yapılması gerekmektedir.

5530 sayılı Yasa'nın 4. maddesi ile değiştirilen 353 sayılı Yasa'nın 13. maddesinde, "Askeri Ceza Kanunu'nun 55, 56, 57, 58, 59, 61, 63, 64, 75, 79, 80, 81, 93, 94, 95, 114 ve 131. maddelerinde yazılı suçlar, askeri mahkemelerin yargı yetkisine tabi olmayan sivil kişiler tarafından barış zamanında işlenirse; bu kişilerin yargılanması, adli yargı mahkemeleri tarafından, Askeri Ceza Kanunu hükümleri uygulanmak suretiyle yapılır";

5918 sayılı Yasa'yla değişik 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 3. maddesine eklenen ikinci fıkrasında, "Barış zamanında, asker olmayan kişilerin Askeri Ceza Kanununda veya diğer kanunlarda yer alan askeri mahkemelerin yargı yetkisine tabi bir suçu tek başına veya asker kişilerle iştirak halinde işlemesi durumunda asker olmayan kişilerin soruşturmaları Cumhuriyet savcıları, kovuşturmaları adli yargı mahkemeleri tarafından yapılır"

denilmiştir.

Bu düzenlemeler gözetildiğinde, sivil kişilerin barış zamanında, Askeri Ceza Kanununda veya diğer kanunlarda yer alan askeri mahkemelerin yargı yetkisine tabi suçları işlemeleri halinde adli yargı yerinde yargılanacakları kuşkusuzdur.

Somut olayda, askeri yargı yerince verilen görevsizlik kararında, 5530 sayılı Yasa ile 353 sayılı Yasa'da yapılan değişiklik nedeniyle görevin adli yargı yerine ait olduğu gerekçesine yer verilmiş ise de, 5275 sayılı Yasa'nın 98. maddesi gereğince, lehe kanun hükümlerinin saptanması ve uygulama koşullarının bulunup bulunmadığının belirlenmesine yönelik yargılama faaliyetinin, belirlenen amaçlarla sınırlı ve kendine özgü bir yargılama niteliğinde olduğu, hüküm aşamasında görevli olan mahkemenin, lehe kanun uygulaması nedeniyle hükmün uyarlanmasına ilişkin tali dava sırasında da görevini sürdürdüğü sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın askeri yargı yerinde görülmesi ve 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde ASKERİ YARGI yerinin görevli olduğuna, bu nedenle 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin 11.3.2008 gün ve E:2004/1063, K:2008/811 Müt. sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 4.10.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.